

MEZŐGÁZDASÁGI ÉS KÖZVETLEN KÖZÖSSÉGI ÉRTESÍTŐ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.
Telefonszámok:
Szerkesztőség | 2-80.
Kiadóhivatal | 2-80.
Nyomda: 2-80.

Előfizetési árak

Helyben	Videken
hóna 1.50 K	hóna 2.00 K
évre 18.00 K	évre 24.00 K
évre 9.00 K	évre 12.00 K
évre 1.80 K	évre 2.40 K

Felelős szerkesztő: Hajós József

Alapítsunk erőteljes **Keresztény** sajtót!

Minden keresztény legyen tagja: a „Központi Sajtóvállalat Részvény társaság.”-nak.

Figyelő

Tisztelettel kérjük a vasut-állomásunk illetékes hivatalnokait, hogy városunk utcáit, kiváltképpen pedig a Széchenyi-utcat ne nezzék szalagnak, amelyre gordiuszi csomókat kell kötni.

A panaszunk az, hogy a Széchenyi-utca vasuti átjáróját nem egyszer felóra hosszú ideig is lezárva tartják az ott tolató vonatok miatt.

Minap ismét láttam, hogy a kocsik hosszú sora várta a boldogító pillanatot, amikor a vasut kegyeskedik Nagy Sándor-i szétvágással az utra kötött csomót eltüntetni, illetve a sorompót felengedve az utat újra szabaddá tenni.

Az idő végre is mindenkinek érték. Most a tél hidegében pedig sokszórosan kellemetlen a kocsiknak, lovaknak, embereknek ott állni a sorompó előtt s várni néha felóránál tovább, míg a vagonok tolatását elrendezik.

Megkérdeztem az egyik őr, hogy máskor is áll ott a sorompó előtt ily sok kocsi ily hosszú ideig? Erre a zászlós ur azt válaszolta, hogy bizony többször még több kocsi vár majdnem óra hosszát, míg az átjárót szabaddá teszik.

Hát kérjük szeretettel: tessék praktikusabban szétvágni a gordiuszi csomót; ha másként nem lehet, légyék meg azt, hogy magát a sorompó elé állított és várakozó vonatot vágják kétfelé, hogy az így nyert hézagon átmenhessenek a kocsik.

Ne utánozzák, kérjük: oly ritcizen a mondabéli frigiai tirályt, aki a szekérrudat is az igát fahéncsal

oly ügyesen csomózta össze, hogy feloldozni ember nem tudta, míg nem Nagy Sándor császár szétvágta a csomózást. Ne csomózzák össze s ne torlaszolják el a forgal-

mas utakat, inkább legyenek Önök Nagy Sándorok s ne hagyják a sorompó előtt félórákig dideregni s várakoztatni az embereket és állatokat.

A többtermelés.

Mi mentheti meg hazánkat az anyagi tönkrejutástól?

A mai köznyomorúságban kiáltóan igaznak tapasztaljuk azt: a régi közmondás: „előbb megélni s aztán bölcselkedni.” A könnyebb megelégelés megis a többtermelésről való bölcselkedés segítheti elő. Nagyon hasznos volna, ha a téli estéken a gazdák a többtermelésről spekulálnának. Kell, hogy a köztudatba menjen át az az igazság, hogy a leromlott valótankat — mint előző cikkemben bebizonyítottam — csak a többtermelés mentheti meg.

A legfontosabb állami és társadalmi érdekek egyike a többtermelés keresztívítése Magyarországon mezőgazdaságában. Epen ez okból nálunk a földművelés terén minél előbb gyökeres reformokat kell életbe léptetni. Mert sajnos a mi földművelőink — kevés kivétellel — őszi sződon gazdálkodnak: „így volt jó az apámnak, így lesz jó nekem is!” Hiszen sok helyen még a vetésszorgatrend szerű gazdálkodást sem vezeték be, hanem felváltva évenként a határ egyik felét pihentetik, illetve gázt termelnek rajta, ugarnak hagyják. Trágyázásra csak istállótrágyát használnak, pedig ebben az egyik legértékesebb elem, a nitrogén oly vegyületben van, mely mint ammoniak könnyen elillan, ezáltal pedig 25 százalékkal csökkenhet a talajba jutott tápanyag.

Másként áll a mezőgazdaság pl. Németországban, hol a mezőgazdaság valódi ipari alapon áll, sőt tudományos alapon virul, ezért a terméseredmény ott sokkal dúsabb, mint nálunk.

II. Alljon itt eme szemléltető ki-mutalás:
Magyarországon 1912 ben az átlagos terméseredmények ezek voltak:

Bevetett terület	
Buza	3.540.373 hektár
Rozs	1.131.033 "
Arpa	1.053.372 "
Zab	1.000.724 "
Burgonya	619.297 "

Átlagtermés 1 hektáron	
Buza	12.34 métermázs
Rozs	12.45 "
Arpa	15.30 "
Zab	11.10 "
Burgonya	87.00 "

Ugyanezen évben Németországban hektáronként a következő átlagos termések voltak:

Átlagtermés 1 hektáron	
Buza	22.6 méterm.
Rozs	18.5 "
Arpa	21.9 "
Zab	19.4 "
Burgonya	150.3 "

Többtermelés 1 hektáron	
Buza	10.26 méterm.
Rozs	6.05 "
Arpa	6.60 "
Zab	8.30 "
Burgonya	68.3 "

Ha magyarországi mezőgazdaságunk oly fokon állna, mint Németországé, akkor az itt feleltett terményekből következne mennyiségekkel, kapunk volna többet:

Buza	36.32 millió mm.
Rozs	6.84 "
Arpa	6.94 "
Zab	8.30 "
Burgonya	39.18 "

Statisztikai kimutatásokkal bebizonyították, hogy Németország nyag átlagos termésé

nek oka a nagymennyiségű műtrágyák használata. Így el-érik azt, hogy a növények által elhasznált tápanyagot teljes mennyiségben visszajuttatják a talajba s így ennek nem kell pihennie. Köztudomású, hogy Németországban nemcsak az országban bányászható és a Chiléből bevitt nátronszulfátot használják fel, hanem gyárakban is nagy mennyiségben állítják elő a mesterséges műtrágyákat. Ezért áll a német mezőgazdaság ipari alapon.

Élettanilag bebizonyított tény, hogy a trágyázás által mindig elegendő táperőben tartott termőföldeken a növényzet a neki kedvező időszakot jobban ki tudja használni, gyorsabban növekszik és olyannyira megerősödik, hogy az esetleg utána következő kedvezőtlen időszak kevésbé árt neki.

Nagy kár, hogy a magyar gazdák még mindig bizalmatlanok a műtrágya értéke iránt. Pedig bizonyos, hogy a reá fordított kiadás nagy haszonnal visszatérül, mert csak pl. a buzában elérhető terméstöbblet métermázsanként 20 koronával számítva 726.400.000 K bevétel-többletet jelent hasánek részére, ez pedig haromszorosánál is több a Németországba behozott chilisulfátrom értéké-nek.

Sajnos most a világháború alatt a legfontosabb műtrágya behozatalt a központi hatalmak nélkülözni kénytelenek. Németországban azonban a német tudomány segítette, ugyanis a németek a megcsúnt behozatalt pótlására a levegő nitrogénjét felhasználó műtrágyágyártást oly arányokban fejlesztette mostanában, hogy a jövőben is mezőgazdaságát a műtrágyabehozataltól függetleníttette. Német határára nálunk is épült egy ilyen gyár az erdélyi földgáz felhasználásával, de ez a gyár még nem elégítheti ki a szükségletet. Legújabbban Konek Frigyes kiváló szaktudósunk hívta fel a figyelmét a hasai alunit ásványra, melyből az értékes káliumtartalmat egyszerűen és teljesen ki lehet vonni s így az alunit ásványból magyar káliumtrágya állítható elő. De a magyar földművelés hátramaradottságának oka nem-

csak a kevés és rossz trágyázásból, hanem a növények nemesítésének elhanyagolása is.

Szegylenelni való az, hogy a gazdasági növények rendszeres nemesítése hazánkban még csak nyolc év óta van folyamatban. A növények rendszeres nemesítésével a külföldön csodával határos eredményeket értek el már régebbi idő óta. Élettani tény az, hogy a növény jó tulajdonságai kitenyészhetők s nemesíthetők. A tudósok már régen kimutatták, hogy a nemesíthető növényfajtákat egyrésztől alkalmas eljárással alkotó elemekre szétbontva, másrésztől az így kitenyészített elemek közül a megfelelőket tervszerű keresztezéssel egyesítve, úgy alakíthatjuk át, amiként azok céljainkat leginkább kielégítik. A növénykeresztések csaknem korlátlan lehetőségeket nyújtanak a nemesítőknek arra, hogy céljával egyező növényfajtákat létesítsen. Erre vonatkozó legjobb példát Burbank nemesítő szolgáltatja, ki nek magánélküli szilvája és tővistelen kaktusza világhírű. Tapasztalata pl., hogy a tengeri sokesővűsége folytonos kiválasztás esetén állandósítható.

Valamikor a magyar buza világhírű volt, később elhagyták korcosodni, satnyulni. A németek nemesítő kiválogatással elérték, hogy a bőventermő squarehead-buzájuknak, 6, 8, sőt 9 magvú kalászkája is van. Tudnivaló, hogyha bőventermő buzaajtát akarunk létesíteni, akkor a magyar buza nemesítésénél a korai érés megőrzése mellett arra kell törekednünk, hogy a kalászon mennél több kalászka és abban mennél több mag teremjen. Ujjabban a magyar buzánál ezt oly mértékben sikerült elérni, hogy vannak olyan új változataink, melyek a

kalász egész hosszúságában három, — a középső részén még magvuk.

A magyar buza nemesítésén főleg Székács Elemér igazgató a csongrádmezei árpádhalmi uradalomban dolgozik. Az általa kitenyészett újabb buzaváltozatok termési eredményeiről az 1916-ban beérkezett tudósítás szerint: a nemesített buzák magtermésének többlete katasztrális holdanként 100—900

kgr. köst. változott, A nemesített buzaváltozatok a régi magyar buzával összehasonlítva egyuttal rozsdadallóknak is bizonyultak.

A földművesnek ügyelnie kell, hogy a jól megmunkált földjébe válogatott jó magot vessen! Sajnos azonban nálunk a földet jól megmunkálni nem szokták. Da erről majd folytatólág.

Fajós,

Kik képviselik a Brest-Litovszki-béketárgyaláson

az orosz birodalmat?

Figyelem! Nagyon érdekes!!

A történelmi multtal ékesített magyar arisztokraciát, kigunyoló pöfeszletessel így ír a kazár politikai héttlap az **Egyenlőség** legújabb száma:

„A Sacher-szálló éttermében gyamudanulni füstölt e sorok írója, amikor a mellette levő asztalnál, ahol a magyar delegáció néhány tagja vacsorázott, egyszerre csak hátravetette magát székeében egy történelmi nevű gróf, mint a regényekben szokás: leverte a hamut havannájáról, s megszólalt:

— Kéchlek, — mondta a gróf, — nézd csak ezeket az orosz béketárgyalásokat! Hogy ott kik képviselik Ochoszochszagot! Egy matchósz! Egy asszony és egy zsidó!

Először is a földre néztem, az asztal alá, a leguruló r betűk után, azután a társaságra néztem, ők is, a többiek is, nagyon meg voltak lepődve és fel voltak háborodva, egy öreg excellencnek felhárordásában csak úgy reszketett a feje. Reszketett a feje már arra a gondolatra is, hogy egy matröz, egy asszony és egy zsidó képviselik

Oroszországot a béketárgyalásokon. Hát még hogyan reszketett volna; ha tudta volna, amit nem tudott, amit azonban én már rég tudok, hogy tudniuk nem: 1 matröz, 1 asszony és 1 zsidó képviseli Oroszországot, illetve, hogy háromuk közül nemcsak a zsidó zsidó, de: a matröz is zsidó, szóval 1 asszony és 2 zsidó képviselik Brest-Litovszkban az orosz birodalmat.

Nem mehettem oda a gchóhoz a Sacherben, mert idegen excellenc-társaságban állt, már pedig én nem szívesen ismerkedem idegenekkel, tehát ezen az uton ízenem meg neki, hogy aki ő matröznek nézett, az: **Arkady Alexander Joffe**, 42 éves, sötétbarna haja van, ciklert visel, németül és oroszul beszél, apai ágon Rabbi Mordechaj Joffetól, a XVI. századbeli világhíres prágai rabbitól származik, anyai ágon viszont Straschun Samuelel, az egykor való nagynevű vilnai talmudistával és Midrás fordítóval tartja a rokonságot.

Ami a másik zsidót illeti, arról elmondhatom a gróf urnak, hogy

a másik zsidó, a Kamenev, nem csak, hogy: Rosenfeld, hanem ezenfelül még Treckij sógora is, foglalkozására nézve: ügyvéd: haja: szőke, szeme: kék, beszél: németül, oroszul és franciául.

A helyzet tehát egészen más, mint amilyennek az urak a Sacherben képzelné méltóztattak.

A helyzet az, hogy Brest-Litovszkban megjelent Treckij, régi nevén: Leon Bronstein népbírtos, a sógora: Kamenev-Rosenfeld ügyvéd és a barátjuk, a talmudista Joffe unokája és ő, három zsidók, leültek gróf Czernia Otokár, aranygyapjas lovag, a külügyek és a cs. és kir. Ház miniszterével, dr. Köhlmann német császári külügyi államtitkárral és más gchókkal, sőt hecszgekkel az asztal mellé ők, három zsidók, hogy együtt megcainálják a békét. Az egész világ, sőt a gróf ur békéjét is. Mi csak arra vagyunk kíváncsiak — nna, nem nagyon — hogy a gróf ur, majd akkor, a béke után, vajjon bekeben fog e maradni?

Ezt írja a zsidók politikai héttlapja.

Mindenek előtt csodálkozunk azon, hogy az **Egyenlőség** eme munkatársát a bécsi Sacher-szállóba beengedték. De azon már nem csodálkozunk, hogy az idegen öreg excellencsel nem mert ismerkedni.

Tárgyilagosság okáért az Egyenlőségnek meg kellett volna tudakolni, hogy a zsidó oroszokkal való tárgyalások óta az aranygyapjas gróf és a többi grófok, sőt hercegek naponta hányszor mossák meg kezeiket?

Ne feledjük, hogy a béke még nem kész. Lehetnek még

TARCA

Téged vár, béke...

*Béke, te esdve várt, madár!
Hozd már az Istenküldte rendet,
Lányaink szerelmes álmdt,
Gránátvert mezőinkre csendet.*

*Rónánk kolompját, zöldrjét,
Szemeink kacagós könnyét.*

*Erdeink susogó lombját,
Kedvünket s életünk szomját.*

*Az Élet a békét várja,
Foly vére s könnyei árja.*

*Tört szemünk felnéz az égre:
Téged vár, isteni béke.*

Zagara József.

Sarki fény.

Ita: Monory Ferenc.

Dühögött a tenger. Ezer fodrocska ott játszott a hullámhegyek tetétén, hogy néhány pillanat múlva zuhogva omoljon völgyébe.

Hajónk hajlongó árcocánál álltam. Szemem olt nyugodott a

végtelen, gyönyörű vizen. Tomboló viharok zenéjében oly fenséges tanulmányt végez a mélyedő lélek. Haragos zöld színek gyors egymásutánban beleolvadnak a hőhérbé; az opálléhlők, a cikázó fény, a távolban vízbe lecsapódó villám, a sirályok hangja — mind egy fenséges szinfoniába olvadnak; mely akkordjai a mennydörgés, a feltornyosuló, fedélszánkét nyajdosó hullám omlás, elcsendesülő kiáltása a madarak fájó sikoltása. A hajó inog, megcsörren a lánca, harsog a parancsszó és mindent elnyel a hatalmas bűgös tompa hangja.

Kelet felől fényesebb volt az ég. Mintha a napkirály vitta volna ott csatáját, hogy általtörjön a sötét hadon, mely utját elálta. Oly vonzó volt a felhők összetörő chaoszán át előtűnő reménysugár. E fény sugar, mikor halványan odavetődött a habzó hullámokba, szinte szétválasztotta a vizeket s a lélek leszállt a tomboló mélybe, a titokzatos világba, hol a legszebb ékesség is nyomtalanul elvész és megsemmisül.

A mozgó, jobbra balra imbolygó árcocba kapaszkodva néztem e fényt. Oly sok imitációt leltem benne, oly sok felemelkedést, átlátszótságot, világmegújodást.

Szememet lehunytam, merengni kezdtem. Visszaszálltam a multba.

Olt bolyongtam Réma, a pogány Róma népes utain. Oly idegen-szerű volt az a színes világ, oly ijesztő az arckörül lerívó tartalatlanság. Mentem velük a cirкус felé. Velük kiáltoztam, ha vért látam, együtt tomboltam, örültem. O, mily sötét volt körültem. Nem volt világosságom sehol.

Hirtelen másutt bolyongtam. Betértem egy kis csapásokba. Iszonyat, fogott el. Az a durva hang, az a kirívó bűn, piszok, testi lelki rongy, nyomor! Aljas emberek ordítása, kockajátékosok kiélt kacaja, gyűlölet maró tékinete, ez volt a látvány.

Patriciusokhoz tértem be aztán. Előttém tivornyában dőszölt a büszke római nép. Ömlött a borgöz, szellemtelen beszédek; csendjében menekülő lelkembe belenyillat az undor, a megvetés, futottam s az udvarban megkorba-csolt rabszolgá vörös teste hevert, talán nem is élt, futottam s nem leltem nyugalmat sehol.

Változott a kép. A feltárló hullámsírba néztem s az új világóvarzólt elem.

Hazám földjén száguldott végig a lelkem. A szőke Duna, a fodros Fisza partján, aranykalászos román, dőlelő pusztán, szőlőtermő domboldalon, fenyőkoszoruzta bérceken át, szét az egész földön egyetlen jajszó sikoltott felém: méha halk sóhajás volt, majd

tompa ágyudórej, tömegek mennydörgő kiáltása, haldoklók utolsó szava s kerestem pihenőt, hol lelki szárnyaimat újra megerősíthetem. Utamban betértem egy fényes kávéháza, tele volt briliáns köves gyűrűkkel, hermelinprémekkel; menekültem innen. Színház mellett vitt el utam, tolongott a nép, kiáltozott, mert már minden jég elkel. Futottam külvárosi lakásom felé, káromkodó, részeseg emberekkel találkoztam, újra a város felé siettem, hogy meg ne verjenek s csengő zongora, hangos ének hangzott felém:

Tul az operáción.
Boldogok leszünk...

Megriadtam. Uj Rómára bukkantam? Tán megszűnt a bábora, míg álmatag lélekkel a tengert bámultam?

A felhők szétváltak. A fény erősödött. Már nem tudtam bele nézni. Azt hittem, hogy a természet óriási dómjában vagyok, hol orgonabűgásként morajlik a tenger, égszínkék, opálos, szürkés, fényes freskót ábrázol az ég és néztem, bámultam, megoldást kerestem, életmegoldást, mentőövet.

Néztem kelet felé. És szemem a távolban egy jelt látott feltűnni csodás fényében az átvösség, a megváltás jelét. Előttém ragyogott vakító napomként — a kereszt.

magyon kellemetlen „inciden-
sek”, pl. ha a zsidók „kijelen-
tik, hogy többé nem mennek
el a tárgyalásokra.

Csináltak már a szocialista
zsidók békekonferenciát Stock-
holmban, melyre a boldogult
Petrik Pista találóan mond-
hatta, hogy „nem sikerült”.

A zeneiskola városítása.

A székesfehérvári zeneke-
velők egyesülete 1913. szeptem-
ber 1. óta tartja fenn zene-
iskoláját, mely régen érzett
kultúrhiányt elégít ki. Ez
intézet fennállásának ötödik
évében már oly látogatottsá-
gnak örvend, hogy a zeneke-
velők egyesületének kereteit
kezdi túlszárnyalni. További
fentartása városi feladattá ala-
kul ki, mely azután hivatva
lesz számára biztosítani a fej-
lődésnek feltételeit és ezzel a
város zenei kultúrájának fellen-
dülését.

A jelen 1917—1918 tanév-
ben 173 növendéket oktat az
intézet.

Az intézet városítása sem-
mivel nem jelentene több
megterhelést a város közön-
ségének, mint azt az 100 ko-
rona szubvenciót, melyet a
közgyűlés 1913-ban megsza-
vazott az iskolának. Minthogy
pedig nagyobb mérvű állam-
segély a kultuszminisztérium
programja szerint csakis vá-
rosiasított zeneiskoláknak jutna
osztályrészt, az évről-évre
elnyerendő államszegély nem
is a fenntartás költségeit égi-
szítené ki, hanem a továbbfej-
lesztést és ezzel kapcsolatos
beruházásokat fedezné.

A zenekevelők egyesülete
kéri a várost, hogy iskoláját
vegye át mint városi intéz-
ményt tartsa fenn és a lehe-
tőség szerint már 1918. szeptem-
ber 1-étől folytatólagosan
tovább vezesse.

Készséggel ajánlja fel az
egyesület a város részére az
iskolának 6669 K. 19. fillért
ért berendezését és felszere-
lését, továbbá a kiváló növen-
dékek jutalmazására szánt dr.
Hubai Jenő 1000 koronás és
Herman László féle 400 koro-
nás jutalomdíj alapítványt. Kéri
az iskola jelenlegi tanszemé-
lyzetének igazgatójának, 2 ren-
yes és 3 rendkívüli tanárnak
ítvételét és azt, hogy ezek az
iskola átvételének napjátó-
endrszerűsített és nyugdíj-
jogultságát bíró városi alkall-
mazottaknak tekintessenek.

A zenekevelők egyesülete
únt az iskola alapítója, a ze-
neiskola bizottságban négy

választmányi tagja számára
kér helyet biztosítani és kéri
továbbá azt is, hogy a vá-
rosiasítandó zeneiskola tanterme-
inek egyike, nemkülömben az
iskola hangjegytára és szertára
az egyesület céljaira minden-
kor díjmentesen rendelkezésre
áljon.

3600 millió a VII. hadikölcsön.

A pénzügyminisztérium most
összesítette azokat a jegyzé-
seket, a melyeket a VII. ha-
dikölcsön aláíró helyei bejelen-
tettek. Az eredmény túlhalad
minden várakozást, mert 3600
millió kor.-ra rug az az összeg,
a melyet a magyar közönség
áldozatkészsége összehozott.
Több mint egy milliárddal
nagyobb ez az eredmény
mindannál, a mit eddig bár-
melyik hadikölcsönünk ered-
ményezett, s bár benne fog-
laltatik az a 700 millió is, a
mit az 5,5 százalékos pénztár-
jegyek alakjában a bécsi és
budapesti intézetek közvetle-
nül vettek át, mégis oly hatal-
mas az eredmény, hogy an-
nak nemcsak anyagi, hanem
erkölcsi hatása is számba ve-
hető. Ellenségeink láthatják
hogy erőnkben és győzel-
münkbe vetett bizalmunk nem
csökkent, sőt növekedett, s
ugyanazzal az elszántsággal
küzdjük tovább a háborút,
a melyet eddig is tanúsított-
unk. A fényes eredmény al-
kalmából Károly király elismerő
leiratot intézett. Laxenburgból
keltező Wekerle Sándor dr.
miniszterelnökhöz.

Az új hadikölcsön sikerében
mint a király levele is
kiemeli, a vezető pénzintézetek
szerepek újból nagy érdemet.
Mint értesülünk a Hitelbank-
nál és a Kereskedelmi Bank-
nál külön-külön több volt az
eredmény félmilliárdnál. Nyom-
ban utánuk a Magyar Bank
százmilliói következnék, majd
pedig körülbelül egyenlő ered-
ménnyel a Leszámlítottbank és
a Pesti Hazai Takarékl.

A szőlősgazdák figyelmébe.

A törköly állandó kilőzése és
esetleges elraktározása biztosított
lévén, értesítjük a szőlős gazdá-
kat, hogy törkölyüket szeszgyáru-
k vezetője a városi Sörházban lévő
telepén bármikor átveszi.

Székesfehérvári Központi
Szeszfőző Szövetkezet.

HIREK.

— Diszkard Wettengel őrnagy-
nak. A román harctéren győzel-
mesen küzdő székesfehérvári 17.
népfőlközelő gyalog ezred 3.
zászlóaljának vitéz parancsnokát
Wettengel Rudolf őrnagyot
Budapestre vezényelték.

A bajtársak volt parancsnokuk
íránt értek ragaszkodásuk és
szeretettel kölső megnyilatkozása
jeléül egy remekbe készült disz-
kardot vettek Wettengel őrnagy-
nak, amelyet dr. Csalláth Árpád
hadseggy nyújtott át neki.

A diszkardon ez a felírás
olvasható: Szeretett parancsnok-
unk, vitéz Wettengel Rudolf őrnagy-
nagynak, a vaskoronarend lovag-
jának stb. Megemlékezésül a
m. kir. 17. népf. gyalog ezred
III. zlj hál s legénysege. Román
harct. Wettengel őrnagy me-
leghegyi leveleiben köszönte meg
a megemlékezést.

— A püspök konferencia befe-
jezése. Harom napig tartó ta-
nacsorozás után ma befejezte
a püspöki kar rendkívüli konfe-
renciáját, a mely alkalmából a
püspöki kar üdvözölte a királyt
azért az elhatározásáért, hogy a
parbajt a hadseregben is eltöröl-
te. Ugyancsak üdvözölte a püs-
pöki kar Apponyi Albeet gróf
kultúrminisztert azért a rende-
lést, a melyel az egéségtan
tanítását az iskolákban köte-
lelővé tette, hogy ezzel az ország
nép-ségeinek szaporodását elő-
mozdíssa. A kultuszminiszternek
ezt a rendelkezést a püspöki kar
is magáévá tette és kötelezte a
fennhatósága alá tartozó isko-
lákat, hogy a miniszter rende-
letét pontosan végrehajtsák.
Ezenkívül több aktuális kérdést
tárgyalta meg a konferencián.

— Az utolsó Kossuth emlékezete.
Apponyi párt szombaton értekez-
tet tartott, Koröcsy Kálmán
elmentált Kossuth Lajos Tiva-
dr. A párt elhatározta, hogy ha
a közpolitikai viszonyok meg-
engedik Kossuth tetemait haza
szállíttják.

— A Hadsegélyző teesztélye.
Már hírt adtunk róla, hogy a
székesfehérvári és fejérmezei
Hadsegélyző február hó 9-én
teesztélyi rendez. Az est elő-
szóító munkálatai javában folynak
ugy, hogy a teesztély lefolyá-
sára vonatkozólag már kisebb
tájékoztató is adhatunk. A te-
ezés detután 5 órakor veszi
kezdést a 4 koronás belépő
jegyért mindenki kap egy csosze
fium teát süteménnyel és eset-
leg egy két szelet felvágottal.
Teezés után az est szórakoztató
része következik. Kís lánykák
fognak kecses táncokat lejteni,
majd pedig kabarett előadások
lesznek, melyeken a helybeli ur
fiatalág fog szerepelni. A ka-
barat sikerét Fodor Oszkár szin-
igazgató fogja biztosítani, aki
társulata néhány tagját is fogja
szerepeltetni. A szünetek alatt
Pozsár Lajos hírneves cigány
zenekara fog játszani ezenek
kívül buffet is lesz.

— Ar elemi iskolákat is be-
zárlják. A polgármesteri hivataltól
értesültünk, hogy a szénhiány
miatt városunk elemi iskoláinak
megnyitását újból elhalasztották.
Az előadások február 4-én fognak
megkezdődni.

— A városi nyugdíj-szabály-
rendeletre vonatkozó észrevételei
a befűgyminiszternek a mai napon
leérkeztek a polgármesteri hivatal-
hoz. A miniszter észrevételei szerint
módosítani fogják a szabályren-
deletet s a közgyűlés fog majd annak
idején az átdolgozott szabályren-
delettel foglalkozni.

— A Lujzaszanatoriumnak a
Polgármester 50 métermézsa kok-
szot utalványozott ki a most meg-
érkezett mennyiségből. Így tehát
a sanatorium nyitva tartása egy
hétre biztosítva van.

— Vagyonadó. A háboru költ-
ségeit valamiből elő kell terem-
teni. A fináncemberek azt tervezik,
hogy 30 milliárd koronába fog
kerülni a háboru és ezt tizenkét
év alatt részletekben beszedik a
nagyvagyonu emberektől, Persze
ez meg csak tervezet. Az
igazság mindennek az, hogy az
a vagyon, amelyet a nők meg-
mentettek, szintén hozzon áldoza-
tot a hazáért.

— Az iskolák február 4-ig
zárva maradnak. A közoktatás-
ügyi miniszter a középko-
iskolák (poigári iskolák, felsőke-
reskedelmi iskolák, gimnáziumok,
real, felsőtanintézetek, tanító- és
tanítónőképző intézetek, övön-
képzőintézetek), valamint az elemi
népiskolák karácsonyi szünetét
február hónap 4-éig meghosszab-
bitotta. Kivétel ez alól az intéz-
kedés aólló gimnáziumok és
realiskolák, valamint felsőkeres-
kedelmi és tanítóképző intézetek
utolsó-és utolsóelőtti osztályai,
a melyeknek tanulóira nézve, tekin-
tettel arra a körülményre, hogy a
mostani sorozás folyamán esetleg
nagy részük katonai szolgálata
alkalmának fog találni, az
évvégi bizonyítvány kiadhatása
végezt az öszszelgáló tanítás és
a vizsgálatokra való előkészítés
céljából a tanítás január 17-én
fog megkezdődni. A szénűgyek
kormánybiztosának újabb átirata
a fővárosi tanács elhatározta,
hogy az állami iskolákhoz hason-
lóan a fővárosi iskolái is zárvá
maradnak február 4-ig. Kivétel a
felsőbb kereskedelmi iskoláknak
tanítóképző-intézeteknek, gimn-
áziumoknak és a realiskoláknak
ket legfelsőbb osztálya, a meny-
nyiben ezeknek az iskoláknak
elegendő szemük van ez osztályok
fűtésére. A napközi otthonokat
nem zárlják be.

— Élelmiszert kézipodgyász-
ként szabad szállítani. Az élelmi-
szerek szállítására vonatkozóan
a legellenetesebb vélemények ura-
kodnak a közönség és a hatósági
személyek között. Ennek az álla-
potnak vet most véget a befűgy-
miniszternek a 14485—1917, dñ-
tése, amely kimondja, hogy a
vasuton kézipodgyász gyanánt az
ország határain belül mindenki
szállíthat élelmiszereket szállítási
igazolvány nélkül.

— Petróleum, cukor és szap-
paninség. Egyéb nyomorúságaink-
hoz a petrolium, cukor és szap-
paninség is járul. Fehérvár
városa még a decemberi petrolium
kontingensét sem kapta meg, szap-
panin október óta nem kapott és
cukorhiány miatt is általános a
panasz. A közlelemzési ügyosztály
ismételt felterjesztései, sürgetései,
kilincselései teljesen eredményte-
lenek maradtak. Most ismét leír a
város és sürűös intézkedést kér.

— Elhalasztották a tízennyolc-
éves diákok bevonulását. A
hadvezetőség a vallás és közoktatás
miniszterrel egyetértőleg
elhatározta, hogy azok az 1900.
évből született népfelkelők kötelesek
tanulók, akik a középiskola utolsó
osztályát végzik, a katonai szolgálatra
február 6-ika helyett márc.
15-én kötelesek bevonulni. Azok
az 1899. évfolyambeli népfelkelők
kötelesek középiskolai tanulók, akik
szolgálatéletről már bevonultak, de
vizsgáik letételére eddig még
alkalmuk nem volt, kérelmükre
négy heti időtartamra szabadságot
nyújt.

— Betöréses lopás. Bódi
János Jancsár utca 4. szám alatti
lakos zárt padlást f. hó 10-én
éjjel ismeretlen tettes feltörte s
onnan 50 kgr. sulyú fűsült díszző
bust, kobászt ellopott. Ugyanott
a padláson volt Bacskák Istváné
több holmija, amit szintén meg
dezmált a betörő. Elvit innét
egy söltékek női kosztümöt s több
más ruhanemőt. A kár megha-
ladja a 2000 koronát.

Megjelent a Sajtó legújabb
száma rendkívül érdekes gaz-
dag tartalommal. Olvasóink
figyelmébe ajánljuk a kitűnő
lapot. Ára 8 fillér. Kapható
Mikó nővéreknél Szögyény
Marich u. és Horváthné és
Rónainé Kossuth-utcai papir-
kereskedésében.

— Köszönetnyilvánítás. Hálás
szívvél mondunk köszönetet mind
azoknak, kik felejtethetetlen jó fer-
jem illetőleg édes anyánk hirtelen
halálára alkalmával a temetésen való
részvétel, ravatalára koszorúhelye-
zessel, vagy bármely más módon
fájdalmunkon enyhíteni szivesek
voltak. A gyászoló Hammermüller
család.

— Szepió, májtot pörse-
nés, asztaliasság ápolására bizto-
sítási szer a "Korona" tejtermék
(ezelőtt Crème de Laktine), mely
pársonyi használat után az arca-
párosysimává és hófehéré teszi
Egy kis tegegy 1-50 K. Nagytegegy
3 K. Kapható Szűcs Róbert ágyos-
szertárában.

Szi ház.

A Székesfehérvári Szinpartólo
Egyesület 1918. évi január hó
13-án délelőtt 11 órakor a "Vö-
rósmarty Kőr" helyiségében meg-
tartotta rendes évi közgyűlését.
A közgyűlés tárgyai voltak: 1.
Jelentés az egyesület működéséről.
2. Számvizsgálói jelentés az 1916.
évi számadások tárgyában. 3. A
választmány 6 tagjának megvá-
lasztása. 4. Esetleges indítványok.

A titkári jelentéstől idézzük e
gondolatokat:
Egyesületünk élete — utolsó
közgyűlésünk óta — ugyanolyan
sektélyes mederben folydogált, mint
az az megelőző esztendőben.

Ebben a vizsgálaton életsorban
is, — mikor tagjainak jó része
hadban van, és az itthonmarra
dottak tengernyi bajjal küzdönek,
— anyagi erőinek megfeszített
főhasználatával teljesítette egye-
sületünk hagyományos feladatát.
De nagy megnyugvás' térközik
lelkünkhoz annak szemléletén,
hogy a helybeli színészetnek
Székesfehérvár város részéről
nyújtott kedvezésen felül a székes-

fehérvári közönség eleven színhá-
szereltes, a szinpad iránt fiamat
meleg érdeklődése biztosította
színészetünk boldogulást és eny-
hítette a sántarsulat nehézsorát.
— E zord időkben igazán csak
az az egyetlen kedvező tünet
adhat vizsgálatodást, hogy amit a
mult időbeli kortársak lángoló lel-
kessége, ihletett nagy színészeink
szent hevülete, mely hitű, fenkölt
érzésű költőink, íróink nemes
vagyódása nem birt valósággra
kelteni, azt megteremtette a
művelődés hatalmatól megmozga-
tott tömegeknek a szinpad iá-
nyában keletkezett méretetlen
szerelefe — az emberi életet
ábrázoló szinjátékok bávós vilá-
gához való vonzódása és új tá-
rsadalmi rétegeknek szónakozás,
szellemi élvezet, lelki ödtűlés
kielégülését kereső főbuzdulása.

Az utolsó közgyűlésünk óta el-
vesztettük a Székesfehérvári Szin-
partoló egyesületnek nemcsak nev-
— de tett szerint való egyik
alapítóját, választmányunk legre-
gibb, legerdemesebb tagját: Fit-
ler Bélát. Az 1882 ik év október
15-én szervezkedett alakuló köz-
gyűlésünk őt választotta meg
alelnökének.

Az azóta leteltetl hosszú idő
alatt Fittler Béla — egyesületünk
kulturéletének — szebb jövője
előkészítésének fáradszhatatlan mű-
kása, — anyagi érdekeinek hi-
séges, éber sáfára volt. A Kem-
pelen Inre-féle alapítvány meg-
szerzése edemből övé az orosz
árrész.

Fájdalommal soroljuk meg fel-
Havranek Antal, Námessy János
és Kohn Adolf három régi, bü
tagiársunk elmúlását, kiknek —
az őket egyesületünkhoz fűző —
kötelékét csak a kérielhetetlen halál
oldhatta fel.

Alapít Nándor és dr. Csitáry
Emil rendes tagjaink közé sorakö-
zítésével, id. Pápay Nándor és
Grünfeld Ignác alapítóinkhoz való
szertartásos nyilatkozatát egye-
sületünk céljához vonzódo rokon-
szenvéttek.

Választmányunk négy ülést tar-
tott, melyen a színészet és színé-
szek sorsának javítása volt min-
dig a vezérmotívum. Falussy
István — szintársulatunk univer-
zális tehetségű tagját, a vidéki
színészetnek egyik erősségét —
pályája kezdetének 20 ik élvor
duóján jutalommal tüntette ki,
jubilaris ünnepen — egyesületünk
alelnöke utján — dicséző oklevél
átnyújtása mellett — bensőséges
üdvözölő beszéddel méltányolta
mindenekelőtt elismert művészi
kvalitását.

Az ideai sivár pénzügyi ered-
ményhez mérten csak 750 koro-
nával bírtuk a színészeket támo-
gatni.

Városunk három hirneves pénz-
intézete: a Székesfehérvári Takaré-
pénztár, a Fejérmegyei Takaré-
pénztár és a Székesfehérvári
Kereskedelmi Bank az idén is
gazdagított bennünket szokásos
adományával, amiért közgyűlési
jegyzőkönyvünkben röjök le nekik
hálás köszönetünket.

Jön valami új világ, mely fő-
lébe nő minden pusztulásnak,
minden tepsedésnek, amelyben
lelkiaaramlatok ömlenek át az
élet megfíszuló levegőjén, amely-
ben a régi világnak eszményei új
veretet, nemes törekvései új len-
dületet kapnak.

Ezzel az áhítatos vára-
kozással

üdvözöljük egyesületünk új egye-
sületünk új esztendőjét!

Heti műsor:

Kedden: Sztambul rózsája.
Szórdán:
Csütörtökön: A római-cs. (Ujdon.)
Pénteken:
Szombaton: d. u. Az a buncut
kéményseprő. Gyer-
mekoperett.
este: Csárdáskirálynő.
Vasárnap: d. u. Vengerkák.
este: Sztambul rózsája

Mozi.

Apollo mozijának híradása

Az Apollo igazgatósága közli:

A Cabiria, mely Budapestén
páratlan sikert aratott s a kritika
is a legszebb elragadtatás hangján
emlékezik meg róla, f. hó 18, 19
és 20-án kerül nálunk bemutatásra
az Apollo színház vasznán. Elő-
adások pénteken és szombaton
fél 4, 6 és fél 9 órakor, vasárnap
3, 5, 7 és 9 órakor. Rendes hely-
árak, jegyek előre válthatók Krausz
Verona dohánytörszékében és na-
pontja este a pénztárnál.

Kőhögés ellen kitűnően bevált
házi szer — a Slórk pasztilla. Egy
doboz ára 1 korona. Kapható
Szűcs Róbert Károly király téri
gyógyszertárában.

Nagyszerű ajtítás; leány és gyer-
mekfelvételek a legsikerültebben
készülnek a város műtermében
Rákóczi utca 5. sz. oldid egységes
árak Telefon. 334.

Székesfehérvár mérnöki hivatala.

351/1918 sz.

Arlejtési hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir.
város határában a város ke-
zelése alatt levő sorómpókon
kívüli törvényhatósági utaknak
1918 évben leendő fentartása
végett mintegy 1000 köbméter
zuzott kőnek a városi bányák-
ból leendő szállítására és mint-
egy 530 köbméter rostált
(gödör) kavicsnak beszerzése
és szállítására 1918 évi január
hó 20-án délelőtt 9 órakor a
városi mérnöki hivatalban
(Zichy ház II. emelet) nyilván-
nos szóbeli arlejtés fog meg-
tartatni. Ugyanitt az arlejtési
feltételek is megtekinthetők.
Széhefvár; 1918 január 11,

Varga Elemér
városi műszaki tanácsos.

NAOY KERESETHÉZ JUT,
ho a
FEJÉRMEGYEI NAPLOT
és az UJ LAPOT
árusítja.
Lapkihordásra vállalkozók a kiadó-
hivatalban jelentkezzenek.
Éves állás, biztos jövedelem.

APRÓMRDÉTESEK

Egy ülő gyermek kocsi kere-
sek megvétele. Nagyne, Kigyó-
utca 8.

Egy rét a hozusútatéri dűlőben
eladó. Tudakozódni lehet Selyem-
utca 32.

Eladó egy 12 oktályos szőlő a
nyerges dűlőben. Tudakozódni le-
het a kiadóban.

Önkéntes árverés. Néhai Sárközi
Károly volt székesfehérvári lakos
hagyatékához tartozó Székesfehér-
várott Ósz utca 7. számú házat
1918. január 27-én délelőtt 10 óra-
kor Nádor utca 6. számú házban
levő kir. közjegyzői irodámban ön-
kéntes árverésen eladom. Dr. Hor-
váth Kálmán kir. közjegyző.

Egy friss fejős és egy hasas
tehen eladó. Kecskemét sor 16 sz.

A székesfehérvári kath. cseléd-
otthon vezetése s a cselédkép-
zésre alkalmas, tapasztalt, erélyes
kellő műveltségű s egészséges
vezetőhöz keres az intézet fel-
ügyelőségét, a további feltételekről
felvilágosítást ad özv. Szűcs Kál-
mánné. (Székesfehérvár, Vörös-
marty-tér 3. sz. II. em.)

Kifutófituk felvételeink Knazo-
vitzky divatruházában.

Urcal elarusításra iskolából ki-
maradt gyermekeket és leányokat
magas fizetés mellett azonnal al-
kalmas a kiadóiival.

Arancia-színház

Hétfőn és kedden,
január hó 14 és 15-én:

MIA MAY
főszereplésével

A MULT

Tragédia 4 felvonásban.

Kiegészítő műsor.

Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

Rendes helyárak.

Apollo-színház.

Hétfőn és kedden,
január 14 és 15-én:

Egy glóriás asszony.

Egy főúri család története 4 felv.

A főszerebben: Lane Hald.

Kiegészítő műsor.

Előadások 6 és fél 9 órakor.

Rendes helyárak.

LEGGÖZELEBB:

CABIRIA.

A Fejérmegyei Napló telefonszáma:
Szerkesztőség és kiadóhivatal 2-08.
Nyomda 2-08. Megjelenik vasárnap
és -ünneppnap kivételével mindennap
este 8 órakor.